

Cultura

ART

LAURA SERRA
BARCELONA

Seria inimaginable que els quadres més icònics del món estiguessin tancats a les reserves dels museus. I encara seria més insòlit que no es poguessin ni tan sols investigar ni consultar en arxius. Això és justament el que passa amb el videoart, una disciplina que va néixer als anys 60 i es va expandir les dècades següents però que, tant per la ràpida evolució del format com per la dificultat tecnològica de les instal·lacions, i fins i tot per la falta de suport institucional inicial, ha quedat ocult per a les generacions següents. El Loop, un festival de videoart pioner, ha decidit posar-hi remei. En la quinzena edició es dedicarà a redescobrir i homenatjar els pioners del videoart i restaurarà “unes peces de vídeo que no són tan conegudes com ho haurien de ser”, defensa Carolina Ciuti, coordinadora del festival que dirigeixen Emilio Álvarez i Carlos Durán.

Muntadas va ser el primer que, ja el 2003, quan naixia el Loop, va reivindicar la necessitat de tornar als orígens. “Hem esperat fins al 2017 perquè ara tenim la capacitat per fer una mirada retrospectiva, fer una anàlisi del mitjà i ajudar a construir una història més completa”, diu Ciuti. Amb aquest fil conductor, el Loop ha comptat amb l'assessoria dels dos principals investigadors de l'art audiovisual a l'Estat, l'artista Eugeni Bonet i l'historiador de l'art Antoni Mercader. A més de comis-

LOOP

Redescobrint els pioners del videoart

El festival traça un pont entre els orígens i la creació contemporània amb 350 vídeos exposats en 90 espais

sariar una exposició (*Video rewind*), també han treballat en la conservació i patrimonialització del vídeo amb la creació d'un arxiu *online* que de moment conté 70 documents sobre el videoart a Espanya i en la publicació d'una recopilació de textos d'autors fundacionals com Martha Rosler, Bill Viola o el mateix Antoni Muntadas (*Video writings by artists*). “És una invitació a la recerca perquè els historiadors treballin amb documents que expliquen el que passa entre el 1974 i el 1990 a Espanya”, afirma Mercader.

“El videoart té una història breu però densa –reconeix Ciuti–. Cal recordar que als anys 90 ja hi havia crítics que deien que el vídeo era un mitjà obsolet perquè havia exhaurit les seves capacitats creatives”. No

ha sigut així, sinó que ha seguit evolucionant. “Al principi tenia un perfil molt radical, contracultural, volia servir de canal alternatiu i desafiar la cultura de la televisió”, explica la coordinadora de Loop.

En la programació del festival destaquen els noms de referents del gènere, autors que van ser centrals des dels anys 60 fins als 80, com Chip Lord, el matrimoni Vasulka, Eugènia Balcells, Robert Cahen o David Hall, entre d'altres, a alguns dels quals se'ls dediquen retrospectives. El Loop també vol recuperar moments importants del vídeo a l'Estat, amb la recreació de la primera peça de videoart a Espanya, *Primera mort* (1969), i de la Mostra de Vídeo Experimental dins la Mercè de 1984.

Més que arqueologia

Però no serà una edició del Loop només arqueològica. “Volem servir de pont entre el passat i la creació contemporània”, assegura Ciuti. En la programació hi haurà espai per a tot. Del 18 al 27 de maig, el Festival Loop projectarà en 90 museus, galeries i espais insòlits de Barcelona i l'Hospitalet de Llobregat fins a 350 vídeos de 223 artistes. Una cinquantena d'aquestes propostes es podran veure dins la Fira Loop, el 25 i 26 de maig, la cita que cada any reuneix els agents del sector –artistes, galeristes, comissaris i col·leccionistes– al Hotel Catalonia Ramblas i que, a més de servir de tribuna de reflexió, ofereix una panoràmica de la producció del present. —

L'IEC SUMA JOSEP VICENT I ALBERT CARRERAS

El geògraf i historiador Josep Vicent Boira i l'economista Albert Carreras s'han incorporat a l'Institut d'Estudis Catalans com a nous membres numeraris de la secció de filosofia i ciències socials.

SUBHASTEN ELS CADENATS DEL PONT DE LES ARTS

Els *cadenats de l'amor* que omplien el Pont de les Arts de París per culpa de la novel·la *Tinc ganes de tu* s'han venut per més de 250.000 euros. L'Ajuntament els ha subhastat i ha donat els beneficis per als refugiats.

01. *Media burn*, del col·lectiu Ant Farm, un projecte del 1975 en què un Cadillac col·lidia amb una piràmide de televisors. ANT FARM / LOOP 02. *TV interruptions (7 TV pieces)*, de David Hall, del 1971. REINA SOFIA / LOOP

Una 'performance' sobre una taula de dissecció

A més de mirar al passat, el Loop apunta al futur impulsant la nova creació a través de dos premis, el Discover i el Premi de Videocreació. L'últim projecte guanyador d'aquest últim és *Cos social (Lliçó d'anatomia)*, de Joan Morey, que es pot veure a l'Arts Santa Mònica. L'artista, que treballa amb la *performance* com a llenguatge principal, s'ha inspirat en les lliçons d'anatomia de les pintures del Renaixement i el Barroc per plantejar quina és la funció del cos en la cultura occidental. "Com a individus, quin lloc tenim en la societat?", es pregunta Morey, que ha enregistrat en temps real la *performance* a l'antic amfiteatre anatòmic de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya.

10 imperdibles del festival

El Loop projecta vídeos explosius en què ressonen des d'Andy Warhol fins a Hitler en llocs tan insòlits com un pàrquing o un cinema subterrani abandonat

L.S. * BARCELONA

01 'Video rewind': els inicis del videoart

Eugeni Bonet ha comissariat la mostra sobre la primera generació d'artistes internacionals que va treballar el videoart. Són autors i obres que van marcar una època, i es poden veure en llocs com el Muhba, Can Framis, el MNAC o el CosmoCaixa. "És l'intent de reflectir una època daurada, en què hi havia una gran excitació pel descobriment d'un nou mitjà", diu el comissari. Beryl Korot explora la memòria a *Dachau 1974*; Mary Lucier busca com afecta la llum del paisatge els records; a *Machine Vision*, Steina Vasulka investiga directament la percepció, i la de Muntadas és una aproximació antropològica a la tauromàquia.

02 Un vídeo inflamable dins d'un pàrquing

Una de les peces de *Video rewind* mereix capítol a part: és *Media burn*, del col·lectiu nord-americà Ant Farm, que el 4 de juliol del 1975 van muntar una *performance* en què van fer xocar dos símbols dels EUA, un Cadillac i una piràmide de televisors. La projecció a Barcelona serà en un pàrquing (al carrer Ortigosa, 5).

03 Es reobre el Cine Avenida de la Luz

L'Avenida de la Luz va ser la primera galeria subterrània d'Europa. Es va transformar en un espai d'oci i el cinema va passar de projectar Disney a ser una sala X. Avui està tancada però el Loop en reobre les portes (s'hi entra per l'estació dels Ferrocarrils) amb una exposició d'artistes contemporanis locals que no tenen accés als circuits comercials, *UnderLoop*.

04 'Silver songs': Andy Warhol i la música

Amb motiu del trentè aniversari de la mort de Warhol, el Loop busca una nova lectura de l'obra del pare del *pop art* a través de la música i del disseny gràfic de caràtules de discos. "La música és un component invisible però imprescindible per entendre l'art d'Andy Warhol", sosté Javier Panera, comissari de l'exposició *Silver songs*, que es pot veure a l'antiga fàbrica Can Trinxet de l'Hospitalet de Llobregat.

05 Els pioners catalans del videoart

L'Arts Santa Mònica complementa *Video rewind* amb la recuperació d'algunes obres primerenques de tres pioners catalans del videoart. *(Re)visionats, (re)visitats* reuneix peces crítiques i trencadores d'Eugènia Balcells, Antoni Muntadas i Carles Pujol que encara són vigents.

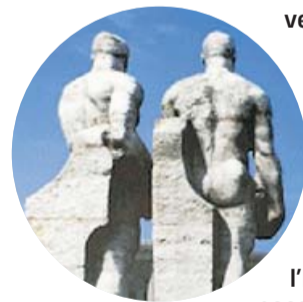
04

06 La irreverent primera peça de videoart de l'Estat

Primera mort es considera la primera obra de videoart de l'Estat. Data de l'any 1969 i va ser obra de Jordi Galí, Sílvia Gubern, Àngel Jové i Antoni Lleina, un col·lectiu que la va presentar al Col·legi d'Arquitectes de Barcelona (on es torna a projectar ara, comissariada per Imma Prieto). Hi havien d'oferir una xerrada però van decidir substituir-la per un vídeo en què es podien veure situacions quotidianes i anodines. Una manera d'ensorrar la mitificació de l'artista.

07 Un vídeo que triga mil anys a acabar amb Hitler

L'última obra de l'artista belga David Claerbout és *Olympia*, un vídeo en què es veu una rèplica de l'estadi que Hitler va fer aixecar per als Jocs Olímpics del 1936. L'estadi es deteriora a temps real, sense cap intervenció humana. La projecció està pensada per durar mil anys. La meteorologia i el pas del temps són els dos ingredients amb què juga Claerbout. L'obra s'exposarà durant set mesos al Macba perquè el visitant pugui percebre cels, llums i estacions diferents.

07

08 Videoart al cinema: una maratón de Paul McCarthy

El Loop es vol aproximar al públic de cinema, i per això oferirà projeccions en sales com el Zumzeig o els Girona. Als cinemes Aribau la Fundació Gaspar projecta una selecció de les *video-performances* de Paul McCarthy dels anys 70 i 80. L'artista trencava els límits de la pintura i feia servir la seva cara i tot el seu cos com a pinzell, i el món real com a tela.

09 Cinc retrospectives per als tòtems

Hi ha noms propis que mereixen una exposició individual. És el cas de Tony Oursler al CaixaForum; el *Voyage* de Robert Cahen a La Virreina; els vídeos crítics de Martha Rosler al Macba; el treball metatelevisiu de David Hall al Museu Picasso, i el de Peter Weibel al Pavelló Mies van der Rohe.

10 La Fira Loop: art en habitacions d'hotel

La Fira Loop va néixer amb la intenció de servir d'espai per a la compra-venta de videoart. Amb els anys s'ha convertit en una de les principals plataformes de producció, exhibició i reflexió del sector. Les galeries i els artistes que cada any s'hi presenten -enguany seran 48, de 28 països, distribuïts per les habitacions de l'Hotel Catalonia Ramblas- són escollits per un comitè independent. Se celebrarà el 25 i 26 de maig.

01

06